

Hjemler for statsstøtte fra Forskningsrådet

Forskningsrådet tildeler statsstøtte med hjemmel i EUs gruppeunntaksforordning. Vi bruker tre ulike hjemler. Det går fram av den aktuelle utlysningsteksten hvilken hjemmel som blir brukt for støtten.

Hjemler for støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter, støtte til investering i forskningsinfrastruktur og støtte til nyetablerte foretak er:

- [Artikkel 25](#): hjemmel for tildeling av statsstøtte til forsknings- og utviklingsprosjekter og blir brukt i utlysninger av Innovasjonsprosjekt og Kompetanse- og samarbeidsprosjekt.
- [Artikkel 26](#): hjemmel for tildeling av statsstøtte til investering i forskningsinfrastruktur og blir brukt i de egne utlysningene av støtte til forskningsinfrastruktur.
- [Artikkel 22](#): hjemmel for tildelinger av statsstøtte til nyetablerte foretak og blir brukt i utlysninger av Kommersialiseringsprosjekt.

Under finner du artiklene gjengitt i sin helhet fra Gruppeunntaksforordningen (General Block Exemption Regulation, GBER). I tillegg har vi lagt ved informasjon om den aktuelle artikkelen som det er viktig at du er oppmerksom på. Under teksten om artikkel 25 finner du også informasjon om egenerklæringen vi henter inn før vi kan tildele denne typen støtte.

Noe tekst under finnes foreløpig bare på engelsk per februar 2024, norske oversettelser kommer senere.

Gruppeunntaksforordningens artikkel 25

Artikkel 25: Støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter

1. Aid for research and development projects, including research and development projects having received a Seal of Excellence quality label under the Horizon 2020 or under the Horizon Europe programme and co-funded research and development projects and, where applicable, aid for co-funded Teaming actions, shall be compatible with the internal market within the meaning of Article 107(3) of the Treaty and shall be exempted from the notification requirement of Article 108(3) of the Treaty, provided that the conditions laid down in this Article and in Chapter I are fulfilled.
2. The aided part of the research and development project shall completely fall within one or more of the following categories:
 - (a) fundamental research;
 - (b) industrial research;
 - (c) experimental development;
 - (d) feasibility studies.
3. The eligible costs of research and development projects shall be allocated to a specific category of research and development and shall be the following:
 - (a) personnel costs: researchers, technicians and other supporting staff to the extent employed on the project;
 - (b) costs of instruments and equipment to the extent and for the period used for the project. Where such instruments and equipment are not used for their full life for the project, only the depreciation costs corresponding to the life of the project, as calculated on the basis of generally accepted accounting principles are considered as eligible;
 - (c) costs for of buildings and land, to the extent and for the duration period used for the project. With regard to buildings, only the depreciation costs corresponding to the life of the project, as calculated on the basis of

generally accepted accounting principles are considered as eligible. For land, costs of commercial transfer or actually incurred capital costs are eligible;

- (d) costs of contractual research, knowledge and patents bought or licensed from outside sources at arm's length conditions, as well as costs of consultancy and equivalent services used exclusively for the project;
 - (e) additional overheads and other operating expenses, including costs of materials, supplies and similar products, incurred directly as a result of the project; without prejudice to Article 7(1), third sentence, such research and development project costs may alternatively be calculated on the basis of a simplified cost approach in the form of a flat-rate of up to 20 %, applied to total eligible research and development project costs referred to in points (a) to (d). In this case, the research and development project costs used for the calculation of the indirect costs shall be established on the basis of normal accounting practices and shall comprise only eligible research and development project costs referred to in points (a) to (d).
4. The eligible costs for feasibility studies shall be the costs of the study.
5. The aid intensity for each beneficiary shall not exceed:
- 100 % of the eligible costs for fundamental research;
 - 50 % of the eligible costs for industrial research;
 - 25 % of the eligible costs for experimental development;
 - 50 % of the eligible costs for feasibility studies.
6. The aid intensities for industrial research and experimental development may be increased up to a maximum aid intensity of 80 % of the eligible costs in accordance with points (a) to (d), where points (b), (c) and (d) must not be combined with each other:
- (a) by 10 percentage points for medium-sized enterprises and by 20 percentage point for small enterprises;
 - (b) by 15 percentage points if one of the following conditions is fulfilled:
 - 1. the project involves effective collaboration:
 - between undertakings among which at least one is an SME, or is carried out in at least two Member States, or in a Member State and in a Contracting Party of the EEA Agreement, and no single undertaking bears more than 70 % of the eligible costs, or
 - between an undertaking and one or more research and knowledge-dissemination organisations, where the latter bear at least 10 % of the eligible costs and have the right to publish their own research results;
 - 2. the results of the project are widely disseminated through conferences, publication, open access repositories, or free or open source software;
 - 3. the beneficiary commits to, on a timely basis, make available licences for research results of aided research and development projects, which are protected by intellectual property rights, at a market price and on non-exclusive and non-discriminatory basis for use by interested parties in the EEA;
 - 4. the research and development project is carried out in an assisted region fulfilling the conditions of Article 107(3), point (a), of the Treaty;
 - (c) by 5 percentage points if the research and development project is carried out in an assisted region fulfilling the conditions of Article 107(3), point (c), of the Treaty;
 - (d) by 25 percentage points if the research and development project:
 - 1. has been selected by a Member State following an open call to form part of a project jointly designed by at least three Member States or contracting parties to the EEA Agreement; and
 - 2. involves effective collaboration between undertakings in at least two Member States or contracting parties to the EEA Agreement when the beneficiary is a SME, or in at least three Member States or contracting parties to the EEA Agreement when the beneficiary is a large enterprise; and
 - 3. if at least one the two following conditions is fulfilled: – the results of the research and development project are widely disseminated in at least three Member States or contracting parties to the EEA Agreement through conferences, publication, open access repositories, or free or open source software; or – the beneficiary commits to, on a timely basis, make available licences for research results of aided

research and development projects, which are protected by intellectual property rights, at a market price and on non-exclusive and non-discriminatory basis for use by interested parties in the EEA.

7. The aid intensities for feasibility studies may be increased by 10 percentage points for medium-sized enterprises and by 20 percentage points for small enterprises.

Egenerklæring fra foretak som skal motta støtte med hjemmel i EUs gruppeunntaksforordning artikkel 25

Alle foretak som skal få støtte til dekning av deler av sine kostnader ved et FoU-prosjekt fra Forskningsrådet, må levere egenerklæring. Dette gjelder både foretak som er prosjektansvarlig og foretak som er samarbeidspartner i prosjektet.

I egenerklæringen skal dere oppgi størrelsen på foretaket. Dere må bekrefte at dere ikke er et foretak i vanskeligheter eller har utestående krav på dere om tilbakebetaling av statsstøtte. Mer informasjon og bakgrunnen for dette finner du i egenerklæringsskjemaet som du kan laste ned til høyre på siden.

Dere skal sende inn ett dokument for hvert foretak som er mottaker av statsstøtte i prosjektet. Prosjektansvarlig er ansvarlig for at erklæringene blir sendt inn samlet, sammen med revidert søknad. Foretak som ikke kan gi en slik erklæring, kan ikke motta statsstøtte fra Forskningsrådet.

- [Se EUs veiledning til definisjon av små og mellomstore foretak \(på engelsk\)](#)
- Se også definisjonen i Annex I i [EUs gruppeunntaksforordning.pdf](#).

Når det gjelder erklæringen om at foretaket ikke er et "**foretak i vanskeligheter**", er statsstøtteregulverkets definisjon avgjørende. Vær oppmerksom på at der det aktuelle selskapet er del av et konsern, må dere gjøre denne vurderingen både på selskapsnivå og på konsernnivå. Det vil si at verken selskapet eller konsernet det er del av, kan være et foretak i vanskeligheter på tidspunktet for tildeling av støtte, med mindre det er omfattet av et unntak.

Hva er "foretak i vanskeligheter"

Et "foretak i vanskeligheter" er et foretak der minst én av følgende omstendigheter inntreffer:

- (a) når det gjelder et selskap med begrenset ansvar (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av dets tegnede aksjekapital har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. Dette er tilfelle når fradrag av akkumulerte tap fra reservene (og alle andre poster som vanligvis anses som en del av selskapets ansvarlige kapital) fører til et negativt kumulativt beløp som overstiger halvparten av den tegnede aksjekapitalen. I denne bestemmelsen menes med «selskap med begrenset ansvar» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg I til direktiv 2013/34/EU(37), og «aksjekapital» omfatter overkurs når det er relevant,
- (b) når det gjelder et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av kapitalen som er oppført i selskapets regnskap, har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. I denne bestemmelsen menes med «et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg II til direktiv 2013/34/EU,
- (c) foretaket er gjenstand for kollektiv insolvensbehandling eller oppfyller de fastsatte kriterier i nasjonal lovgivning for å være gjenstand for kollektiv insolvensbehandling etter anmodning fra kreditorene,
- (d) foretaket har mottatt krisestøtte og har ennå ikke tilbakebetalt lånet eller innløst garantien, eller det har mottatt omstrukturingsstøtte og er fortsatt omfattet av en omstrukturingsplan,
- (e) når det gjelder et foretak som ikke er en SMB, dersom følgende gjelder for de to foregående årene:
 1. foretakets bokførte forhold mellom gjeld og egenkapital har vært større enn 7,5 og

2. foretakets EBITDA-rentedekningsgrad har vært lavere enn 1,0

Artikkel 25: Viktige definisjoner

Grunnforskning: 'fundamental research' means experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view.

Industriell forskning: 'industrial research' means the planned research or critical investigation aimed at the acquisition of new knowledge and skills for developing new products, processes or services or aimed at bringing about a significant improvement in existing products, processes or services, including digital products, processes or services, in any area, technology, industry or sector (including, but not limited to, digital industries and technologies, such as super-computing, quantum technologies, block chain technologies, artificial intelligence, cyber security, big data and cloud technologies).

Industrial research comprises the creation of components parts of complex systems, and may include the construction of prototypes in a laboratory environment or in an environment with simulated interfaces to existing systems as well as of pilot lines, when necessary for the industrial research and notably for generic technology validation.

Ekspperimentell utvikling: 'experimental development' means acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills with the aim of developing new or improved products, processes or services, including digital products, processes or services, in any area, technology, industry or sector (including, but not limited to, digital industries and technologies, such as for example super-computing, quantum technologies, block chain technologies, artificial intelligence, cyber security, big data and cloud or edge technologies). This may also encompass, for example, activities aiming at the conceptual definition, planning and documentation of new products, processes or services.

Experimental development may comprise prototyping, demonstrating, piloting, testing and validation of new or improved products, processes or services in environments representative of real life operating conditions where the primary objective is to make further technical improvements on products, processes or services that are not substantially set. This may include the development of a commercially usable prototype or pilot which is necessarily the final commercial product and which is too expensive to produce for it to be used only for demonstration and validation purposes.

Experimental development does not include routine or periodic changes made to existing products, production lines, manufacturing processes, services and other operations in progress, even if those changes may represent improvements.

Forundersøkelse: evaluering og analyse av et prosjekts potensial med det formål å støtte beslutningsprosessen gjennom en objektiv og rasjonell påvisning av dets sterke og svake sider, muligheter og trusler, identifisere hvilke ressurser som kreves for å gjennomføre det, og til slutt vurdere dets utsikter til å lykkes.

Faktisk samarbeid: samarbeid mellom minst to uavhengige parter for å utveksle kunnskap eller teknologi eller for å nå et felles mål på grunnlag av arbeidsdeling, der partene i fellesskap definerer omfanget av samarbeidsprosjektet, bidrar til dets gjennomføring og deler risikoer og resultater. En eller flere parter kan bære alle kostnadene ved prosjektet og dermed frita andre parter for finansiell risiko. Oppdragsforskning og yting av forskningstjenester anses ikke som en form for samarbeid.

Artikkel 25 beskriver hvilke aktiviteter som kan støttes, hvilke kostnader ved disse aktivitetene som helt eller delvis kan dekkes og hvilken maksimal støttegrad som er tillatt ved de ulike aktivitetene.

Som det fremgår av artikkel 25, skal alle støtteberettigede kostnader ved et prosjekt allokere til aktivitet som faller inn under en av de fire kategoriene i art. 25 (2). Aktiviteter som faller utenfor disse kategoriene, kan altså ikke støttes, og kostnader ved slike aktiviteter må holdes utenfor prosjektet.

Hvis prosjektet omfatter flere kategorier av FoU-aktivitet, for eksempel både industriell forskning og eksperimentell utvikling, må prosjektansvarlig holde oversikt over kostnadene ved hver kategori av aktivitet. Dette er nødvendig fordi det er ulikt hvor mye av kostnadene ved de ulike kategoriene som det er tillatt å dekke gjennom statsstøtte, og Forskningsrådet vil i avtalen om prosjektstøtte kreve at prosjektansvarlig passer på at rammene for tildeling følges.

Mer informasjon om [statsstøtteregelverkets betydning for Innovasjonsprosjekter i næringslivet.pdf](#).

Gruppeunntaksforordningens artikkel 26

Artikkel 26: Investeringsstøtte til forskningsinfrastrukturer

1. Støtte til bygging eller oppgradering av forskningsinfrastrukturer som utøver økonomisk virksomhet, skal anses som forenlig med det indre marked i henhold til traktatens artikkel 107 nr. 3 og skal unntas fra meldingskravet i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at vilkårene i denne artikkel og i kapittel I er oppfylt.
2. Når en forskningsinfrastruktur anvendes til både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet, skal det føres atskilte regnskaper for de respektive virksomheters finansiering, kostnader og inntekter på grunnlag av konsekvent anvendte og objektivt begrunnede prinsipper for føring av kostnadsregnskap.
3. Prisen som kreves for driften eller bruken av infrastrukturen, skal tilsvare markedsprisen.
4. Det skal være mulig for flere brukere å få tilgang til infrastrukturen, og tilgangen skal gis på et ikke-diskriminerende grunnlag med innsynsmulighet. Foretak som har finansiert minst 10 % av investeringskostnadene for infrastrukturen, kan gis preferansetilgang på gunstigere vilkår. For å unngå overkompensasjon skal slik tilgang stå i forhold til foretakets bidrag til investeringskostnadene, og vilkårene for tilgangen skal gjøres offentlig tilgjengelige.
5. De støtteberettigede kostnadene skal være kostnader for investering i immaterielle og materielle eiendeler.
6. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 prosent av de støtteberettigede kostnadene.
7. Når en forskningsinfrastruktur mottar offentlige midler til både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet, skal medlemsstatene innføre en kontroll- og tilbakebetalingsordning for å sikre at den gjeldende støtteintensiteten ikke overskrides som følge av at den økonomiske virksomhetens andel øker sammenliknet med den forventede situasjonen på tidspunktet for støttetildelingen.

Artikkel 26: Viktige definisjoner

Når Forskningsrådet gir støtte til investeringer i **forskningsinfrastruktur** gjennom søknadstypen Forskningsinfrastruktur, er det viktig å vite følgende:

Støtte til investeringer i forskningsinfrastruktur utgjør statsstøtte når forskningsinfrastrukturen blir brukt i økonomisk aktivitet. Økonomisk aktivitet for en forskningsinfrastruktur vil blant annet omfatte utleie av utstyr og laboratorier, tilbud av tjenester til foretak og utførelse av oppdragsforskning.

Støtte til investeringer i forskningsinfrastruktur som kun brukes i ikke-økonomisk aktivitet, utgjør ikke statsstøtte. Forskningsinfrastrukturens primæraktiviteter blir ansett som ikke-økonomisk aktivitet.

Dette omfatter bruk av forskningsinfrastrukturen i utdanning, uavhengig forskning, spredning av forskningsresultater og kunnskapsoverføringsaktiviteter, alt under betingelser som er nærmere spesifisert i ESAs retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, punkt 20.

Dersom en forskningsinfrastruktur blir brukt både i økonomisk og i ikke-økonomisk aktivitet, er det bare investeringsstøtten knyttet til den økonomiske aktiviteten som utgjør statsstøtte og som dermed må gis i henhold til statsstøtteregelverket.

Dersom ikke mer enn 20 prosent av infrastrukturens totale årlige kapasitet brukes i økonomisk aktivitet, og nøyaktig de samme ressursene (materialer, utstyr, arbeidskraft og fast kapital) brukes i den økonomiske som i den ikke-økonomiske aktiviteten, kan finansieringen i sin helhet falle utenfor statsstøtteregelverket.

Nærmere informasjon om dette finnes gruppeunntaksforordningens fortale, pkt. 49.

Den delen av Forskningsrådets støtte til forskningsinfrastruktur som utgjør statsstøtte, blir gitt med hjemmel i EUs gruppeunntaksforordning, artikkel 26.

Gruppeunntaksforordningens artikkel 22

Støtte som blir tildelt foretak under søknadstypen Kommersialiseringsprosjekt, blir gitt med hjemmel i artikkel 22.

Kun art. 22 (3) (c) og art. 22 (5) blir for øyeblikket benyttet av Forskningsrådet.

(Tekst finnes foreløpig bare på engelsk.)

Artikkel 22: Støtte til nyetablerte foretak

1. Start-up aid schemes shall be compatible with the internal market within the meaning of Article 107(3) of the Treaty and shall be exempted from the notification requirement of Article 108(3) of the Treaty, provided the conditions laid down in this Article and in Chapter I are fulfilled.
2. Eligible undertakings shall be any unlisted small enterprise up to 5 years following its registration, that fulfils the following cumulative conditions:
 - (a) it has not taken over the activity of another undertaking, unless the turnover of the overtaken activity accounts for less than 10 % of the turnover of the eligible undertaking in the financial year preceding the take-over;
 - (b) it has not yet distributed profits;
 - (c) it has not acquired another undertaking or has not been formed through a merger, unless the turnover of the acquired undertaking accounts for less than 10 % of the turnover of the eligible undertaking in the financial year preceding the acquisition or the turnover of the undertaking formed through a merger is less than 10 % higher than the combined turnover that the merging undertakings had in the financial year preceding the merger.

For eligible undertakings that are not subject to registration, the 5 year eligibility period shall start from either the moment when the undertaking starts its economic activity or the moment it becomes liable to tax with regard to its economic activity, whichever is earlier.

By way of derogation from the first subparagraph, point (c), undertakings formed through a merger between undertakings eligible for aid under this Article shall also be considered eligible undertakings up to 5 years from the date of registration of the oldest of the merging undertakings.

3. Start-up aid shall take the form of...
 - (c) grants, including equity or quasi equity investment, interests rate and guarantee premium reductions up to EUR 0.5 million gross grant equivalent or EUR 0.75 million for undertakings established in assisted areas fulfilling the conditions of Article 107(3), point (c), of the Treaty, or EUR 1 million for undertakings established in assisted areas fulfilling the conditions of Article 107(3), point (a), of the Treaty;
 - (d) tax incentives to eligible undertakings up to EUR 0.5 million gross grant equivalent or EUR 0.75 million for undertakings established in assisted areas fulfilling the conditions of Article 107(3), point (c), of the Treaty, or EUR 1 million for undertakings established in assisted areas fulfilling the conditions of Article 107(3), point (a), of the Treaty....
4. ...
5. For small and innovative enterprises, the maximum amounts set out in paragraph 3 may be doubled...

Artikkel 22: Viktige definisjoner

‘innovative enterprise’ means an enterprise that meets one of the following conditions:

- (a) it can demonstrate, by means of an evaluation carried out by an external expert, that it will in the foreseeable future develop products, services or processes which are new or substantially improved compared to the state

of the art in its industry, and which carry a risk of technological or industrial failure; (a) that can demonstrate, by means of an evaluation carried out by an external expert that it will in the foreseeable future develop products, services or processes which are new or substantially improved compared to the state of the art in its industry, and which carry a risk of technological or industrial failure, or

- (b) the research and development costs of which represent at least 10 % of its total operating costs in at least one of the three years preceding the granting of the aid or, in the case of a start-up enterprise without any financial history, in the audit of its current fiscal period, as certified by an external auditor;
- (c) in the 3 years preceding the granting of the aid: (i) it has been awarded a Seal of Excellence quality label by the European Innovation Council in accordance with the Horizon 2020 work programme 2018-2020 adopted by Commission Implementing Decision C(2017)7124 (3) or with Article 2(23) and Article 15(2) of Regulation (EU) 2021/695 of the European Parliament and of the Council (1); or (ii) it has received an investment by the European Innovation Council Fund, such as an investment in the context of the Accelerator Programme as referred to in Article 48(7) of Regulation (EU) 2021/695;
- (d) in the 3 years preceding the granting of the aid: (i) it has participated in any action of the Commission's space initiative 'CASSINI' (such as the Business Accelerator or the Matchmaking) (2); or (ii) it has received investment from the CASSINI Seed and Growth Funding Facility, or the InnovFin Space Equity Pilot; or (iii) it has been awarded a CASSINI Prize; or (iv) it has been granted funding in accordance with Regulation (EU) 2021/695 in the space research area resulting in the creation of a start-up; (v) or has been granted funding as a beneficiary of a research and development action under the European Defence Fund in accordance with Regulation (EU) 2021/697 of the European Parliament and of the Council (3); or (vi) has been granted funding under the European Defence Industrial Development Programme in accordance with Regulation (EU) 2018/1092 of the European Parliament and of the Council.

Publisert 19. okt. 2023 | Oppdatert 14. jan. 2025

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 2. mai 2025, kl. 09.59 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.